

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

***** APARE DUMINECA *****

Prețul abonamentului:		Manuscrisele nu se înapoiează și se adresează redacției „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:	
Pe un an	160 Lei		Pentru publicațiuni oficioase, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin	
Pe jumătate de an	80 „		până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200	
Pe un pătrar de an	40 „		de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.	
Un număr	3 Lei.			
Pentru străinătate pe un an	260 Lei.			

NOTĂ OFICIALĂ.

În jurul unor fapte bune.

Nr. 6028 E. 1932.

Am constatat că unii preoți cu toate urzările date nici până azi n'au înaintat dovada despre achitarea impozitului global pe trimestrul Iulie-Septemvrie a. c. prin ceea ce nu numai că își periclitează ordonanțarea retribuițiilor lor pe luna Octomvrie a. c. dar împiedică ordonanțarea acestor retribuiții și pe seama celorlalți preoți.

Pentru ca cei mulți să nu sufere din neglijența unora provocăm pe toți acei preoți cari încă nu au dovedit prin act expres, sau chitanță că și-au achitat impozitul global pe trimestrul III (Iulie-Septemvrie) a. c. să înainteze până la datul de 2 Noemvrie a. c. această dovadă Consiliului eparhial.

Orice întrelăsare va atrage după sine nu numai pierderea salariului pentru viitor, dar și o eventuală cercetare disciplinară pentru neexecutarea ordinelor primite

În chitanța respective în dovadă să se arate apriat că impozitul global pe trimestrul III (Iulie-Septemvrie) 1932 este achitat. Chitanțele în care se menționează numai vag că „a solvit aconto impozitului pro 1932” sau numai „impozit global pe 1932” nu se iau în considerare.

Caransebeș la 28 Octomvrie.

Episcopul diecezan

Dr. Iosif Tr. Badescu

Cu cât întunerecul e mai des, cu atât efectul lumânării este mai pronunțat... și iarăș cu cât materialismul vremurilor noastre, cu toate fazele desfrânării și imoralității sale, este mai potențat, cu atât procurarea spirituală ce s'ar strecura în aceste vremi și în orice fel de faptă bună s'ar manifesta, apare mai strălucitoare.

Cuvine-se deci ca în negura numeroaselor și prea amănunțit istorisitelor scandaloase și păgâne fapte din publicistica actuală, să lumineze știrea oricărei fapte creștine. Nu atât spre lauda binelăptuitorului, cât pentruca acela să găsească eventuali imitatori și pentruca în comparație cu fapta bună, să-și vadă josnicia faptelor și să se rușineze răufăcătorii.

De aceste considerații determinat, relev o jertfă. O faptă cu atât mai frumoasă, cu cât e făcută din banii trudnic și cinstit câștigați de o văduvă.

Înainte însă de a preciza fapta se cade a spune ceva despre făptuitoare.

Este fiica repositului Teofil Adamescu, fost preot în Greoni. S'a măritat după preotul Ioan Belgea spre fericită dar prea scurtă conviețuire, căci acesta foarte de tânăr a trecut la cele vecinice. După mai mulți ani de văduvie și mai ales la recomandarea unchiului său, a preotului Fotie Adamescu din Cacova, se recăsătorește cu comerciantul Fabius Nemoian spre mai lungă dar nu tocmai tihnită căsnicie. Sunt însă vre-o 6 ani decând i-a murit și al doilea soț, lăsându-i drept moștenire doar numele și brevetul de prăvălie, dar acesta împovărat de mari datorii. Dânsa însă nu disperează, ba din potrivă perzistând în modestia sa de totdeauna și intensificându-și harnicia de până aci, mai vârtos că de acum nu mai avea risipitor agonisitei sale — impacă datoriile moștenite. Ajunge.

chiar și la rezerve, din care ajută cu însemnate sume pe unii strămtorați. Și nu și-a uitat nici de biserică la altarul căreia slujise tatăl, mai apoi bărbatul său, ci întru pomenirea lor și a sa atunci când comunei bisericești Greoni, după însemnatele cheltuieli avute cu renovarea, nu i-ar fi fost așa ușor să și pieteze biserica — dânsa la asupra sa pictarea iconostasului și a tronurilor din lăcașul de închinăciune.

A jertfit pentru aceasta 11.000 Lei, sumă ce în criza de astăzi cântărește destul.

Dumnezeu, Dreptul binecuvinteze jertfa aceasta și reverse darul Său asupra aceleia, care prin cumpătare și muncă cinstită deși văduvă ajunge să aibă din ce ajută pe săraci și jertfi pentru împodobirea casei Domnului.

În fața astor fel de fapte, coboare-se cutremurul în conștiința poate încă nu cu desăvârșire atrofiată de exemplu: a aceluia care fiind pus să administreze un fond pentru ajutorarea unor năpăstuiți, la un moment dat nu-și poate da seama de banii fondului; sau a aceluia care se desfătă prin stațiuni balneare cu banii ceruți publicului de o societate pentru înfrumșetarea de pildă a unui cimitir!?

Și peste tot, gestul frumos al Mamei Catifa (așa-i zice binefăcătoarei, tinereții satului), facă să simtă căința și îndemna la îndreptare, pe toți cei cari s'au folosit, sau s'ar folosi fraudulos de banii publici, de banii bisericilor chiar.

Această femeie, a trăit în senzul cuvintelor apostolului Pavel din scrisoarea I. către Timotei cap. 2 vers. 9-10 cari sună:... „*Muierile să se împodobească în vestimente modeste, cu șfală, cu discrețiune, nu cu frizură împodobită, sau cu aur, sau cu mărgăritare, sau cu haine scumpe; ci precum se cuvine muierilor celor ce arată evlavie prin fapte bune*“. Câte muieri de astăzi cunosc și se supun acestui îndemna slânt? Și oare nu-i dureros când chiar cele mai multe preotese și fiice de preot, dau dovada viețuirii contrare îndemnului acestuia, după care că se poate trăi, verifică exemplul *Fecaterinei Nemoian* din Greoni; exemplu vrednic de imitat.

Pictura sfințită cu deosebită solemnitate, iar ziua de „sfânta Mărie mică“ în biserică din Greoni, va păstra — multă vreme — vie amintirea, întru a cărora pomenire s'a făcut, dar cu cinste și mare vrednicie și-a scris numele sub ea și *pictorul Nicolae Popoviciu*.

Dânsul, precum în alte părți așa nici la Greoni, nu s'a pătruns de dorul câștigului, de mamonul materializmului, ci de simțul frumosului și evlaviei, care simț prin penelul de ade-

văral măestru cu îmbeșugare se revarsă în iconile, care iconi își recomandă puternic autorul tuturoră cari doresc o pictură înălțătoare.

Să remarcăm faptele bune, dâra cărora formează calea pe carea să-și îndrepte viața tot creștinul!

pr. **Ilie Hergan.**

Incassarea globalului.

Goana după încassarea impozitului global a început să devină direct supărăcioasă pentru funcționari, de aceea ar fi timpul suprem, ca felul de acum de încassare a acestui impozit să se schimbe cât se poate de iute și de radical atât în interesul funcționarilor, dar și în interesul bineprinceput al statului.

Căci iată despre ce este vorba.

Funcționarii se impun în fiecare an și la global. Cu ocaziunea fixării din partea organelor în drept a sumei ce au să o plătească funcționarii, li-se înmânează un proces verbal, pe baza căruia ar trebui să achite globalul anual în 4 rate trimestriale.

Dar viața e mai tare decât legea. Funcționarul acela, care după cum știm nu și-a primit regulat retribuțiunile și în consecință, trăește din împrumuturi, rămâne uneori în restanță cu plățirea acestui impozit. Urmarea este, că i-se face proprie asupra a $\frac{1}{3}$ parte a salariului pe care pe luni de zile nu l-a primit.

Sunt Oficii de calibru mai mare, cari aproape în fiecare zi înregistrează dacă nu mai multe, dar cel puțin câte o proprie. Ce va se zică aceasta?

Va să zică, că organele de încassare trebuie să facă în fiecare caz singuratic ordinul de proprie, să-l expedieze, apoi are să se înregistreze, să se țină în evidență luni de zile, în sfârșit să se facă lunar detragerea, și să se verse banii la percepție până la deplina achitare a impozitului global restant.

Dar se întâmplă, că câte un funcționar ajunge în urma unor împrejurări vitrege, independente de voința sa, la o restanță în impozitul global de mii de lei, ceea ce nu e exagerare, pentru că în fiecare moment sunt gata să arăt asemenea cazuri.

Acum pune-te și încassează o sumă de mii de lei prin detragere lunară. Cu câtă pierdere de timp e împreună o astfel de procedură.

Dar nici asta nu-i destul, ci s'a aflat un nou procedeu de încassare și anume ștergerea din state a funcționarului, o măsură ciudată, să preținzi dela cineva să-ți plătească când tu însuși nu-i dai la timp ce-i compete.

Și dacă punem cazul că funcționarul după ce a fost șters din state plătește, are mult să alege și să aștepte până își primește retribuțiile.

Involuntar se întreabă omul: de ce atâta serisoare producătoare de iritație? De ce atâta burocratism? De vreme ce încassarea se poate aranja de tot simplu, și anume prin detragere lunară din salar, cum bună oară se detrage impozitul către stat pe salar sau taxa la fondul de pensiuine.

Cât timp s'ar economisi, câte supărări n'ar fi și încă una: s'ar detrage globalul din ceea ce ar primi funcționarul, încetând procedura de acum, că i-se pretinde să plătească și pe lunile pe cari n'a văzut nici un ban din retribuțiuni.

Prin felul acesta de încassare ar fi în ultima analiză satisfăcut și principiul dreptății.

A. Moaca.

Din trecutul nostru.

Comunicat de: **Dr. Dimitrie Cioloca**

Însă cu prilejul prăznuirii hramului besearicesc, se cade sene aducem aminte și de acel scump adevăr, che noi sântem besearica cea vie, alui Dmnezeu Adecă, sene aducem aminte că sântem creștini botezați, și prin botezul acesta sântem cutotul lui Dmnezeu jertviți și sfințiți, atuncea de diavolul și de toate lucrurile lui neam lăpădat, și ca cu un jurământ sau crucea lui Hs, după credința și poruncile lui a vieții neam legăuit. Această aducere aminte mai bine și ne uitat se poate face, în ziua sfințirii besearicii cei de matrial făcute, pentru aceia ne și grăiașce prin Sntul Aptol Pavel. -- 1 Corint: cap 3. vers 16. -- zicând: Au nu știți che voi sânteți Besearica lui Dmnezeu, și Dhul lui Dmnezeu întru voi lăcuiaște, și cu adevărat așa iastă, che besearica cea de matrial zidită, iastă numai pentru adunarea creștinilor la olaltă, făcută, ca întrânsa să poată lăuda și mări pre Dmnezeu după cum ise cuvine: fără creștini întrânsa, iastă ia besearică moartă, che zidurile, podoabele, și luminile ce ard întrânsa, nu pot lăuda pe Dmnezeu: ci creștinii cei ce lăcuiesc întrun sat, oraș sau cetate, când cu mic cu mare întoată Dumineca și sărbătoarea seadună întrânsa ca se laude și se mărească pre Dmnezeu, se înveaște poruncile și leagea lui Dmnezeu, ei fac besearica, și ei atuncea sânt cu adevărat besearica lui Dmnezeu ca vie. Știind noi, che sântem besearica cea vie a lui Dmnezeu; se cade se ne ținem mare cinstă cu aceia, și sene prețuim

foarte înalt. Se cade noao, nu deadinsul, tot deauna, sene păzim, ca această besearică alui Dmnezeu, nici cu un păcat, dar mai vârtos cu păcatul curviei, senuo sparcăm. Și se cade ca noi această besearică vie alui Dmnezeu, adecă chipul nostru, mai mult din lăuntru, decât pre dinafară, sel înfrumșețem: sene ținem mari, che ne numim Creștini. Sântul Theodosie cel mai bătrân zice: că el de mai mare cinstă își socoteaște a fi creștin, de cât a fi în-părat. Și deacă besearica cea din Ierusalim, încarea nimic altă, decât umbră se cuprindea, în așa mare cinste sau ținut: cu cât mai vârtos besearica noastră, carea se chiamă cea vie alui Dmnezeu, adecă trupul nostru, întră carele Dhul lui Dmnezeu lacuiașce, se cade înalt sel preznuim, și sfințirea noastră carea în botez am căpătato, mai scumpă, mai prețuită, și mai neuitată, decât nașterea noastră seo ținem. Deci, iubiților, deacă noi sântem însuș besearica cea vie alui Dmnezeu, au nu urmează de acolo, che se cade mai mult din lăuntru, decât predinafară ao înpodobi: o câți creștini se află, carii numai la podoaba trupului seu cea dinafară, decât la înfrumșetarea sufletului lor se uită, și grijesc.

III.

Mai pre urmă Serbarea sfințirii besearicii sene aducă aminte și de cinstea carea sântem noi datori a arăta besearicilor noastre: checi besearica iastă o casă streină, e casă sntă, și înfricoșată. Când întră cineva întră casă streină întră cu sfială și cu cucernicie; nici îndrezneaște întrânsa asă arăta preaslobod și asă purta necuvios, păzindusă ca se nui afle cineva vină în ceva. Cu cât mai vârtos când întrem în besearica lui Dmnezeu nise cade, cu sfială a întră, cu cucernicie întrânsa, asta și ane păzi che nu cunva înceva ce ne facem vinovați lui Dmnezeu, checi besearica, nu iastă casa noastră, iastă casă streină. Casa lui Dmnezeu iastă ia.

În besearică sânt tot lucruri sfinte, și spre slujba lui Dmnezău așezate. Întrânsa se ține snta cuminecătură, și se lucrează Dmnezășcile taini, întrânsa, neadumnem ca se stuim lui Dmnezeu, se învațem leagea, și sene îndreptem. Cu un cuvânt: besearica iastă snta casă, deci se cade seo cinstim capreo casă alui Dmnezeu, iară nu întrânsa se cucăim, sene rădem, se șoptim sau se vorbim, și alte necuvinți se arătem.

Besearica iastă și înfricoșată casă: patriarhul Iacob, când au visat cu scara carea era întărită cu un capăt în ceriu, și altul pre

pământ: când sau deșteptat au strigat: o că înfricoșat iastă locul acesta, aceasta nu iastă altă, fără casa lui Dumnezeu, și aceasta iastă poarta cerului! Deci dacă lui Iacob, carele au fos om cuvios și plăcut lui Dumnezeu, așa de înfricoșată iau fost casa lui Dumnezeu: cu cât mai vârtos va fi ia acelora Creștini înfricoșată carea nu arată ei cinstea cea cuvioasă: și deacă Dmnu nostru Iis, pre cei ce târguia și vindea în bisearica Ierusalimului, cu biciul din bisearica iau gonit, afară, zicând: casa mea, iastă casă de rugăciune, iară voi oști făcut peșteră tâlharilor; cu cât mai mult va pedepsi pre aceia, carii nu cinstesc bisearica cum se cuvine și cu obiceiuri păgânești o spurcă și o necinlesc.

Acuma iubiiilor! Ați auzit și ați înțeles, pentru ce serbează creștinii hramurile besearicilor, sau după cum voi le numiți rugă, sau neadée. Pentru aceia: ca sene aducem aminte de întămeerea besearicii cei creștinești, de adevărul acela, că noi suntem bisearica cea vie alui Dumnezeu, și de cinstea carea sântem datori ada sfntei besearici: alăturați acuma socotința și obiceiul creștinilor, celor bătrâni, cu socotința și obiciaiul creștinilor celor de acuma; și singuri veți cunoaște, che *hramurile besearicilor sau rugile, nu se sârbează acuma ca de demult; ci acuma sărbătorile acestea se țin numai pentru mâncare, băutură, pentru joc, pentru larmă și pentru fără de lege: și nici se țin acelea în ziua de praznic: ci înceialaltă zi, când nu e sărbătoare, când e zi de lucru: iară în ziua de praznic, se fac gătirile, se coace pită, se junghie dobitoace, și la besearică nimenea nu vine. Sărbătoare spurcată, și praznic păgânesc; care iastă oprit și dela besearică și dela stepânire. Carea iastă urită și lui Dumnezeu, și sfântului acăruia iastă hramul. Și care slujește, ca stăpânirea cea mirenească așu sărbări, cu puterea sele oprească, și pre spurcătorii de așa zi sfntă, cu biciu, dela a lor desfăcătăciuni sei gonească. Aceasta zicând nuvă ocăresc pre voi, iubiiții mei; ci ocăresc numai obiciaiul cel rău, și aș vrea ca sel stricați, și se prezmuți ziua în a căreia nume această besearică ați zidit, după plăcerea lui Dumnezeu, și a Maicii lui, ca se aveți folos, și mântuire, de după sărbarea voastră.*

Acuma săvârșind cuvântul meu, poftesc din adâncul inimii meale; ca Dumnezeu se primească toate dăruirile, toate ajutorințele, osteneale și sudorile care ați pus și ați dat la zidirea casei lui Dumnezeu: și cum voao, așa și Domnului vostru celui pământesc, carele cu

adevărat, mult și foarte sau ostenit și au stă-tut la lucrarea ei de așa curând, întemeiată, și lesne sau făcut; sevă erte păcatele, sevă primească rugăciunile întrânsa, și însutit săvă întoarcă, de unde nu așteptați, ce ați cheltuit, și ce veți mai cheltui caseo înpodobiți. Amin.

Pe pământul făgăduinței...

— Note de drum —

De ing. Petru Fotoc

Soarta fie cât de nemiloasă față de noi, o lovitură a ei, omul o supoartă mai ușor, dacă o împărtășesc mai mulți și tot așa bucuria, care ni-s'a sorocit, e mai mare, dacă gustă din ea și alții. *Homo homini lupus* zice proverbul, dar nu mai puțin este adevărat, că și deaproapele nostru, dacă nu ne face alta în momente grele, cu o vorbă bună, contribue la alinarea durerilor, cari ne copleșesc. Și vai de acela, care n'are nici un deaproape! Când întreprindem o călătorie, fie aceia cât de scurtă durată, ne simțim mai în siguranță, dacă o facem în tovărășia barem a unui cunoscut. Inalta concepție a Aceluia, care a orânduit, că omul să nu fie singur pe lume! Eram noi pe vapor o particică a pământului românesc, dar a ne ști în apropierea și a altora și în deosebi, cari aparțin gliei străbune, era o mângăere, o nădejde.

Asemenea gânduri mă frământau în singurătatea cabinei, unde adesea ne refugiam, că omul să se răvășească și cu internul său. Ei Doamne, câte nu s'au disecat în cabina noastră de pe vapor. Se începeau discuțiile cu istorisiri comune, pescuite din viața de toate zilele, fără a ne fi pregătit a le angaja, ba porneam din glume și haz, că apoi să apuce pe pantă nebănuită și să scruteze atâtea probleme din cele ce se succedea în jurul nostru. Coalocutorii, părintele arhimandrit Dr. Lazărescu — Oradea, inspectorul tehnic Toth — Timișoara, inginerul Goanță — Caransebeș, pot servi cu amănunte. Schimburile acestea de păreri, o să ne rămână pentru totdeauna o plăcută și vie amintire, că aveau la bază obiectivitatea și erau duse în înțeles strict academic.

Astfel mă aprofundasem, când ni-se vestește apariția undeva departe în larg, a unui vapor, care avansa în direcția contrară nouă. Intâi se vede numai fumul, apoi cu încetul, după lungă vreme, se deslușesc conturile părții superioare ale vasului și într'un timp târziu, vaporul întreg, că uneori i-se poate descifra numele chiar și fără ochian. Călătorii necunoscuți să salută prietinește — marinarii să știu — și apoi în

loc de strângeri de mâni, se îmbrățișează undeva valurile, cari rămân în urmă. Nu eram singuri.

Adânc mișcătoare a fost întâlnirea noastră pe Mediterană, cu vasul românesc „Carpații”. Își revăzu stăpânul frumoasa sa cunună de munți și bucuria sa o împărtășeam toți aceia, cari îl alintam cu toată dragostea sufletului nostru. Vaseleiau contact unul cu altul prin telegrafia fără fir, schimbă puțin direcția cursei, că apoi dela distanță de 200 metri unii de alții, să se salute reciproc frații, iar vasele prin sirenele cu voace sfâșuitoare. Cei ce se reîntorceau știind scopul călătoriei noastre, ne urează voiaj plăcut, iar I. P. S. Sa părintele Mitropolit mulțumindu-le, le împărtășește tot prin radio, binecuvântările arhieresti. Eram noi și mândrii de călătoria noastră, că era o afirmație a ortodoxiei românești, prin credincioșii Ardealului și ai Bănătuului, ca un prinos de recunoștință, pentru unirea sub un sceptru, într'o țară și la o biserică, cu aceleași idealuri. Ne place a crede, că asemenea gânduri au zămislit ideia pelerinajului mitropoliei noastre. Ne îndepărtăm unii de alții, cari mai înainte cu câteva clipe, eram atât de aproape și par'că cu regret îi însoțim pe drumul ce le stă înainte, către — casă, unde este și trebuie să fie cineva care acu se va cugeta poate cu mai multă căldură și la noi.

„Împăratul Traian“ fala flotei noastre de mare, era înzestrat cu tot confortul modern. Avea 112 m., lungime, 18 m, lățime la mijloc și cabine în 4 etaje. Putea îmbarca în cele 3 clase, 700 pasageri, 150 vagoane marfă, 50 vagoane țitei ca combustibil, hrana pe scama călătorilor pentru 3 săptămâni și echipagiul de 70 persoane. Mașinele cu aburi, — că motoarele nu se folosesc la vasele comerciale, — aveau o forță motrică de 3000 cai putere (1 cal putere = 75 kg sec. m.) cari puneau în mișcare elicea aplicată la pupă și care prin izbire'e aripilor în apă, din stânga spre dreapta, produce mersul vasului, apoi centrala electrică, apeductul, diferite elevatoare și scripete etc. Era vopsit în alb, împodobit cu covoare prețioase, picturi de seamă, multe flori. Avea 2 restaurante elegante, multe cabine, diferite saloane, băi, frizerie, etc. Curățenie esemplară. De sănătatea călătorilor grija medicul probat în atâtea voiajuri. Fumul se ridică prin 2 coșuri, pavilionul flutura pe cele două catarguri înalte de lemn, — între ele cu antena întinsă, — înfipte în corpul vasului și fixate cu frângii de bord. În timp de noapte, farul animat pe catargul prim, își așternea departe în cale lumina bogată. Partea dreaptă a vasului era prevăzută cu un felinar roșu, iar cea stângă era înzestrată cu unul verde. Conducerea o avea

comandorul Periețianu, un lup bătrân al mării, secundat de garda de ofițeri subalterni, mecanici, personal de administrație, oameni de serviciu și echipagiul necesar. Și la ultima călătorie a încăruntitului căpitan, înainte de a trece la pensie în anul 1928, la întoarcerea în țară, în dreptul farului dela *Tusla*, s'a izbit vasul de o stâncă și s'a naufragiat. L'am pierdut. Tragic sfârșit pentru o viață de mărinar. În decursul călătoriei noastre nu s'a înregistrat pe vapor nici un accident, nici un incident, ori vr'un fapt, care ar fi necesitat intervenția comandorului.

(Urmează)

CINE SUNT SECTARI?

Prin bunăvoința unui domn primpretor din județul Timiș ne-a parvenit o scrisoare ce cuprinde o mică parte de corespondență dintre sectari.

Scrisoarea este următoarea. Pe o față:

*Scrisă cartia asta din Detroit în 27 Februarie 1932
Iubite Frate Șandrule vei ști că Epistola
Dela Du-ta am primito în 24 Februarie și celîndo
Vei ști frace Șandrule că o mare bucurie am
Primit în casa Noastră și așa că am dato și
La bisarică de o Cetito Fracile Vigia că el e
Prădicători Li bisarică la Pentacostali dară
La Babdișci care Nio Botezat pră mine cu pră
Anița e Talpeș Pradicători dară eu cu Anița
Am umblat mult și la bisarica lu
Babdișci și la Pentacostali am umblat
Dară botezul lam luat la Pocăiș că noi am
Giudil că la noi în sat nus încă Pentacostali
Dara Du-ta Frate Șandrule mai scris că ai luat
Botezul Domnului cu Spirit Sfânt landai fie
Domnului nostru Isus Cristos ma rog frate Șandrule
Săm scri că cum de zace ani ești Botezat cu Botezu
Lui Ioan spră Pocăință acum mă rog frace că
Săm scri că cum ai primit Botezul Domnului cu
Spirit Sfânt că eu cu Anița dacă am fi Sciut că
Și voi aveș voe că să fi Botezat cu Botezul Domnului
Apoi și noi Nim fi Botezat dară lotuș stăruim și
Și noi ca să lom botezul Domnului cu Spirit Sfânt
Frate Șandrule să arăș carcia asta la tot Fraș și la
Surori și vă peștim harul Domnului și
Binecuvântari lui să fie cu voi cu tot amin
Săm scri Numărul căsi și Adresa să ne scri napoi
Ionică Cătău 743 Elmwood Str. Detroit Mich Nôrd
America”.*

Am reprodus întocmai partea scrisorii în care serie *Ionică Cătău* (căci pe cealaltă față pe care încă o vom cunoaște, serie un altul); și iată ce constatăm înainte de toate.

Acest sectar este un om simplu, un om fără multă școală, căci nu cunoaște regulile scrisului. Este deci un om neînvațat, căruia nu i-ar sta rău la coarnele plugului, sau la alt lucru, într'o fabrică de pildă, dar căruia nu-i

permis să scrie și să învețe pe alții, căci însuș este un *neînvățat!*

În scrisoarea lui este fără atenție și fără grijă. Uneori scrie cuvintele corect, așa cum trebuie, alteori nu. Ce se poate deduce de aci? Omul acesta, sectarul acesta e neingrijit în munca lui trupească, fizică; și atunci credeți că se poartă altfel față cu sufletul său?!

O scrisoare, o singură scrisoare, nu poate caracteriza o categorie de oameni — nu poate crea o regulă generală — ce e drept, adevărul adevărat este însă că sectarii sunt oameni *simplici, neînvățați și ușurateci*; iar din aceste puncte de vedere scrisoarea ce am publicat este o fidelă caracterizare a sectanților.

Analizându-o mai deaproape, iată la ce constatări ajungem.

1. Șirele de mat sus sunt trimise din *America*, patria tuturor aberațiilor. Acolo în marea masă de anglo-americani se pornesc procesele tuturor desrădăcinărilor sufletești. Sectarismul, această pecingine a conștiinței religioase tot aci a început, și îl găsim în toate nuanțele sale activând, întocmai ca în această scrisoare pe „Babdisci, Penticostali și Pocăiți“ la un loc.

În câteva cuvinte vom arăta, de ce sunt în America așa multe secte. Pentru că: în America poți găsi toate națiile de pe rotogolul pământului, duse acolo de dorul dolarului. Al doilea, fiindcă nația dominantă americană, este de origine anglo-saxonă. Aceștia n'ai putea zice că au o religie, căci fiecare crede așa cum îi vine bine. Firește, dela aceștia s'au molipsit și ceilalți toți câți s'au dus acolo și s'au „americazizat.“

2. Diversele categorii de rătăciți sunt oameni *formal rătăciți*, pierduți, atât pentru sine cât și pentru societate și iată de ce.

Îndată ce a trecut granițele patriei sale, omul nostru — să zicem Românul — care poate că n'a pierdut din pieptul său dorul după vatra părintească, s'a înstrăinat totuș în măsură suficientă, ca el să nu mai numere pentru societatea, pentru țara din care a eșit.

Rareori se întâmplă ca țara să se mândrească cu cineva, care să fie un fel de pion al națiunii sale peste hotare în locuri străine și îndepărtate! Dar nici societatea cea mare, omenirea, nu mai profită de pe urma unui om care nu are o credință, în care nu se poate bizui, căci el astăzi este pocăit, mâne baptist, penticostalist și așa la nesfârșit trecând — întocmai ca *Ionică Cătau* — dintr'o confesiune de credință într'alta! Și să nu pierdem din vedere că între credință (în sensul moral) și credința religioasă se află multă înrudire. La oamenii noștri din țericire acestea se identifică, sunt una!

Iar acum în privința lui însuși, omul care își mută complexul convingerilor sale, conștiința sa dela un loc la altul, și dela o zi la alta este un om pierdut, un „om sfârșit“, sau cum bine zice poporul nostru, un ne-om.

(Urmează)

Ce este un concordat cu Vaticanul?

de **Isaia Suru.**

Cât privește pretenția catolicilor, că Biserica catolică se bucură de acest drept, în virtutea organizațiunii sale speciale; că ea este una și ca jurisdicție, pe când în cea ortodoxă sunt mai multe Biserici — este lipsită de seriozitate. O întrebare. Dar când au fost trei papi, sau măcar doi, care din ei au fost deținătorii acestei calități? Ori în fața dreptului internațional, nu poate fi nici o Biserică privilegiată, oricare ar fi crezul ei sau organizația ei. Chiar și acei cari recunosc Bisericii un fel de personalitate internațională, altfel o înțeleg decât cum o înțelege Vaticanul. Așa savantul italian Fiore⁶⁾ luând ca premise, atributele Bisericii catolice ca necesară, naturală, are individualitate proprie, o capacitate juridică — bincînțeles în domeniul ei — concludă că și Biserica ar avea un fel de drept de persoană internațională, în virtutea libertății conștiinței, care la rândul ei este un drept internațional al omului. Da, da, dar omul nu e o persoană internațională decât în sens impropriu. Nici el nu recunoaște o personalitate în sens strict al cuvântului doar câteva drepturi și obligații, și tot odată precizează că atât din punct de vedere al dreptului internațional, cât și din punct de vedere al dreptului public al Statelor, Biserica catolică va avea aceeași situație juridică ca ori care altă confesiune religioasă. Ea nu va putea pretinde vre-o prerogativă sau vre-un privilegiu special ce celelalte culte nu le au⁷⁾. Biserica în această calitate nu se va ocupa decât de chestiuni pur spirituale, fără sa se atingă de dreptul, liniștea, siguranța și interesele politice ale statelor⁸⁾. În acest caz Statul are drept să ia măsură fiindcă puterea spirituală depășește limitele recunoscute, iar Statul în virtutea dreptului său, de poliție interioară poate rezista, și să ia măsuri contra unor încălcări eventuale. „Nequid detrimenta respublica capiat⁹⁾“, altfel suveranitatea papei ar distruge independența statelor¹⁰⁾. Prin urmare

6) o. c. p. 178-186 437-469.

7) Fiore o. c. p. 179.

8) Idem p. 461.

9) Heffter o. c. p. 82.

10) Idem p. 79.

este vorba de o putere spirituală, respective, o suveranitate curat spirituală care o va putea exercita atât cât îi permite suveranitatea statelor respective, a căror supuși sunt și credincioși ce aparțin bisericii catolice¹¹⁾. Acest fapt e clar exprimat în următoarele: „papa este un suveran spiritual ai cărui supuși sunt în același timp supuși ai altor state; el intervine în mod forțat în afacerile interioare ale puterilor, tratând cu papa, fiecare tratează prin urmare nu cu reprezentantul unor supuși străini, ci cu reprezentantul religios al propriilor supuși¹²⁾“. Această suveranitate spirituală urmând aceeași logică ca și suveranitatea temporală, nu poate fi decât baza unei personalități așa zicând spirituale. Ori capacitatea juridică de a încheia tratate în baza acestuia, este necunoscută dreptului. Obiecția catolică că papa conferă și titlaturi politice suveranilor, deasemeni este un argument nefondat pentru a susține dreptul papei de subiect internațional¹³⁾. Deci biserica catolică nu poate fi persoană internațională, fiindcă n'are nici teritoriul, nici populația — el are numai un mandat pur religios, astfel îi lipsește garanța și responsabilitatea. (Nici națiunile neorganizate nu pot fi subiect de drept internațional.) Deci ea nu este capabilă de obligații și drepturile ce decurg din această calitate. Să ne aducem aminte numai de faptul când papa prin concordatul francez (1801) a dispus ca toți episcopii să abdice dela scaunele lor și unii din ei s'au opus. Insuși obiectul concordatului — după cum vom vedea — nu permite ca el să se rezolve prin contract cu atât mai vârtos cu o autoritate religioasă străină, exterioară țării, sau având un caracter universal¹⁴⁾. În concluzii putem afirma că papa ca șef al Bisericii neavând decât o suveranitate spirituală — *de multe ori confundată* cu un fel de suveranitate temporală, numită aparență de suveranitate, suveranitate specifică în felul ei, sui generis, suveranitate quasi-internațională, suveranitate nominală, suveranitate tolerată etc. fiindcă de fapt are o suveranitate, dar nu temporală, ci una distinctă de aceasta și anume spirituală — nu poate fi subiect de drept internațional, și prin urmare n'are capacitate juridică de a încheia tratate cu statele.

B) Obiectul concordatelor.

A doua condiție de fond a unui tratat este obiect licit. Să vedem dacă obiectul concordatelor

poate fi și al unui tratat, adică este ori nu un obiect licit. Domeniul propriu al dreptului internațional îl formează chestiunile ce privesc raporturile dintre state. Dreptul internațional nu se amestecă în chestiunile interne ale statelor, doar când se ocupă de dreptul omului, de drepturile generale ale umanității, dar și atunci lasă de obicei în grija statelor protejarea drepturilor individuale¹⁵⁾. Dreptul internațional chiar interzice, nu permite amestecul în afacerile interne ale statelor.¹⁶⁾ Această dispoziție a dreptului internațional de a nu se amesteca în legislația internă a statelor, se bazează pe respectul suveranității interne — respective a dreptului ce decurge din ea (libertatea). În virtutea acestei suveranități, statele se conduc ele însăși, numai ele au dreptul de legiferare, atât în domeniul public cât și privat. Deci limita dreptului internațional se întinde până ce nu trece în în sfera dreptului intern al Statului. De aci și obiectul tratatelor internaționale îl formează chestiuni ce privesc raporturile dintre state. Care este însă obiectul concordatelor? După cum înșiși catolicii mărturisesc¹⁷⁾ obiectul concordatelor are o sferă foarte largă. La început obiectul concordatelor nu era decât câte o singură chestiune. De ex. concordatul dela Worms. Mai târziu drepturile revendicate de state înmulțindu-se, se înmulțesc și chestiunile din concordat, încât la 1516 în concordatul francez sfera obiectului este foarte largă, iar în 1801 în concordatul francez al lui Napoleon obiectul este identic cu a celor de azi, de unde acest concordat este concordatul-tip. Așa chestiunile ce se pot trata în concordate sunt:¹⁸⁾ organizația Bisericii catolice, îndreptățirile persoanelor bisericești ce izvoresc din dreptul comun al Statului, raporturile dintre culte, chestiuni de interes comun, chestiuni ce aparțin jurisdicției puterii temporale, deci cad în sfera dreptului de Stat, etc. și orice chestiuni ce privesc raportul dintre Vatican și Stat. Intr'adevăr dacă vom citi textul unui concordat, vom vedea o mulțime de privilegii, excepții dela dreptul comun, avantaje materiale pe seama cultului catolic, măsuri sau dispoziții ce au menirea să apere interesele Bisericii catolice și să pună implicit Statul în slujba ei. Vaticanul se amesteca astfel în legislația internă a Statului nesocotind prin aceasta libertatea și independența Statului. Ori chestiunile ce aparțin domeniului dreptului intern nu pot forma obiectul unui tratat. Și iată de ce.

11) cfr. P. Hinschius în Marquardsen I. I. p. 276 după R. Cândea o. c. p. 13.

12) Fauchille (Bonfils) ediția din 1921—1925; după Bonde o. c. p. 98 not. 1.

13) cfr. Hefter o. c. p. 58.

14) Bompard o. c. p. 44.

15) Bluntschli o. c. p. 19.

16) Bonfils o. c. p. 175.

17) I. Reiner o. c. p. 657 și 673.

18) Idem.

Dreptul intern fie public fie privat este susceptibil de progres, în măsura în care și Statul progresează, se perfecționează, și dacă chestiuni din acest domeniu ar putea fi tratate internaționale, sau, în concordate, care ar fi perpetuu obligator, ele ar contribui la stagnare, prin îngrădirile ce le fac de ex. dacă mâine vor veni alte legi cu privire la proprietatea particulară sau la dreptul de proprietate al instituțiilor, cum se va proceda atunci cu patrimoniul din concordatul român? Sau dacă se va introduce vre-o nouă lege cu privire la serviciul militar al teologilor, cum există în Jugoslavia — unde studenții teologi sunt obligați să facă serviciul militar timp de 6 luni la vre-un spital, cum va rămâne cu cele dispuse în concordat cu privire la această chestiune? Apoi: Spania a fost obligată într'un concordat de a nu mai putea schimba sau modifica impozitul pe zeciuială¹⁹). Italia recunoaște prin tratatul politic că singura religie a Statului este cea catolică ori acest privilegiu, și nedreptățire față de celelalte — fiindcă sunt puse în inferioritate — nu poate fi nici admisă, cu atât mai mult nu poate fi un obiect al unui tratat sau contract public făcut între Biserică și Stat. Cum ar putea Statul să consfințească printr'un tratat privilegiul unor cetățeni și încă privilegiul cu caracter confesional!

(Va urma).

ȘTIRI

Sâmbătă în 29 Octombrie s'a serbat aniversarea nașterii Majestății Sale Reginei Maria. În biserică noastră catedrală s'a făcut serviciu divin cu doxologie. Au participat autoritățile civile și militare. După serviciul din biserică a urmat defilarea trupelor.

Congresul național-bisericesc din luna aceasta deși n'a adus în discuție lucruri noi, a avut totuși momente demne de interes. Între chestiunile curente a fost salarizarea clerului ortodox, neplata la timp a salariilor preoțești, chestiunea episcopiei din America. Bună impresie au făcut unele declarații ale mirenilor gata să-și dea concursul pentru ajutorarea morală a Bisericii astfel d. ministru al Instrucției și cultelor *D. Gusti* a afirmat că cea mai puternică nădejde a neamului, azi când îndoiala colindă țările, este biserică. Iar congresele sale trebuie să lucreze pentru o biserică ortodoxă socială și culturală. Magistrul a fost deasemenea discursul D-lui profesor universitar *I. Petrovici*, care a spus că *spiritul religios e o necesitate și nu o podoabă!* Congresul a ținut în total trei zile, după care s'a închis.

Consistor plenar. Luni în 24 Octombrie s'a ținut consistor plenar, ședința secțiilor comune a Consiliului

episcopal, în care s'au rezolvit mai multe cauze importante, între cari luarea dispozițiilor de alegeri pentru consistorul metropolitan pe un nou period de șase ani.

Protopresbiter nou. În ședința plenară de Luni, 24 Octombrie a fost numit, cu unanimitate de voturi, protopresbiter al Mehadiei preotul *Iosif Cămpian* din Prigor, actual administrator protopresbiter al Mehadiei. Par. Iosif Cămpianu este cunoscut și cetitorilor foii noastre ca un harnic colaborator, deaceia ne bucurăm sincer de alegerea și respective numirea lui de protopresbiter. Felicitări!

Pentru locul de închinare „Piatra Scrisă“ au mai dăruit: ieromonahul la biserică din Valea Godinova, *Macarie Gușcă* 120 Lei, preotul *Coriolan Zuiac* din Vasiova 60 Lei, preotul *George Ogârlaci* din Jidovin și familia sa 60 Lei, *Elena Popovici* din Bocșa-română 20 Lei și *Ioan Andreș* din Vasiova 20 Lei, cari sume s'au primit cu mulțumită.

Societatea de lectură „Ioan Popasu“. Vineri 27 cor. a avut loc prima ședință plenară a societății, pentru constituirea comitetului. După calde cuvinte de deschidere rostite de Dl profesor *Zeno Munteanu* președintele societății de lectură, conform dispozițiilor statutare s'a procedat la întocmirea comitetului. Au fost aleși următorii membri în comitet: Vice președinte: *Crișciu P. an IV*; secretar *I. Bănescu M. an III*; secretar *H. Boleanța V. an II*; casar *Novac S. an III*; bibliotecar *Pleavă Gh. an II*; vice bibliotecari *Popovici I. an I* și *Vasii I. an I*; conducător de cor *Serafim V. an IV*; econom *Șerban I. an I*; controlor *Cotârlă C. an IV*; membri în com. lit. *Miloș I.*; *Fișteag I.*; *Rachitovici I.*; *Dobromirescu Tr.*; *Băta C.*; *Caliman I.*; *Bihoiu Nic.* și *Țintariu C.*; arhivarii *Vinulescu L.* și *Maruța I. . .* Plini de entuziasm am pornit din nou pe calea deschisă de atâtea generații înaintașe. În aceste vremi deșchiate, de desorientare, organizările studențești trebuie făcute în modul cel mai sistematic și cu cea mai mare seriozitate. Spirituale maleabile ale tinerilor studenți trebuie consolidate pentru realizarea unui plan de luptă, unei armonii, pentru formarea unei conștiințe. În entuziasmul și zelul tinerilor se întrezăresc certitudinile realizărilor de mâine. O organizație a unor studenți în teologie în slujba celui mai sublim ideal, idealul creștinismului, are menirea să coalizeze spiritele tinerilor și în activitățile lor extra-școlare pentru înjgheburăa unui front comun, solidar de luptă, pentru apărarea și afirmarea credinței noastre ortodoxe. **Bănescu M.**

Cumpăr colecții întregi sau numeri singuratici din „*Albina*“ (Viena), „*Luminătorul*“ (Timișoara), „*Tribuna*“ (Arad), „*Drapelul*“ (Logoj) și „*Renașterea*“ (Caransebeș), în scopul completării colecțiilor mele defectuoase. **Dr. Dimitrie Cioloca**, profesor, Caransebeș.

AVIZ!

Direcțiunea *Primei Case de Păstrare din Caransebeș S. P. A.*, Caransebeș, a hotărât reducerea dobânzii a sumelor depuse spre fructificare ca depunere în livret, cont curent și în monete străine dela 1 Noemvrie 1932, începând la 1 (unu) %, scăzându-se din dobândă impozitele existente.

Direcțiunea.

19) Bompard o. c. p. 72.